

Stockholm 30 augusti 2021

Upphandling av utställning naturum Store Mosse, ref 512-5316-2021

Länsstyrelsen i Jönköping upphandlar tjänster avseende formgivning och produktion av en ny basutställning på naturum Store Mosse. Uppdragets takpris uppgår till 3,7 mkr.

I upphandlingen ska anbudsgivarna bland annat lämna skisser på hur de ämnar utföra uppdraget. Sveriges Arkitekter menar att någon möjlighet för upphandlande myndighet att av anbudsgivare efterfråga idéförslag specifika för föremålet för upphandlingen inte anges i LOU, om man inte använder sig av en projekttävling. Lösningen på uppgiften formas i uppdraget, inte i ett anbud.

Sveriges Arkitekter menar också att denna upphandling strider mot en av de grundläggande principerna för offentlig upphandling, dvs proportionalitetsprincipen. Denna princip innebär att kraven i upphandlingen ska vara rimliga i förhållande till det som upphandlas och lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet med upphandlingen. Den upphandlande myndigheten bör välja de krav som är minst belastande för anbudsgivarna.

I frågor och svar argumenterar den upphandlande myndigheten för att kraven i upphandlingen är proportionerliga, och menar att det material ni begär in avser att ge "en mycket övergripande bild av hur ni skulle vilja använda lokalen" och ett "mer detaljerat smakprov på hur ni skulle presentera en modul som handlar om vitmossa."

Av listan de handlingar som begärs in för den "övergripande bilden" och "smakprovet" visar tydligt att det inte handlar om någon enklare skiss:

- *Grundläggande förväntningar på utställningsförslaget (anbudet):*
 1. Visar utställningens övergripande formspråk genom färg- och materialval.
 2. Visar tydligt med en skiss utställningens disposition i utställningslokalen.
 3. Visar exempel på det tänkta språket i utställningen genom presentation av textmaterial.
 4. Visar exempel på pedagogisk teknik i det skrivna materialet.
 5. Visar exempel på den engelska översättningens kvalitet.
 6. Visar exempel på tänkta illustrationer och foton.
 7. Visar exempel på tänkta rörliga bilder och föremål för gestaltningen av ämnet.
 8. Visar exempel på tänkt scenografi.
 9. Visar exempel på tänkt ljussättning för att öka besökarens upplevelse.
 10. Visar exempel på tänkt ljudsättning.
 11. Visar exempel på hur ni använder storytelling.

12. Visar exempel på tänkt interaktivitet i utställningen.
13. Visar exempel på hur man lockar besökare att aktivt delta i utställningen.
14. Visar tydligt en lösning för olika målgrupper.
15. Visar tydligt hur utställningen ska tillgängliggöras för olika funktionsvariationer.
16. Motiverar föreslaget material utifrån miljö- och hållbarhetsperspektiv.
17. Visar exempel på teknisk utrustning tänkt att användas i större utsträckning i utställningen.
18. Motiverar val av föreslagen teknisk utrustning utifrån kvalitet, drift och handhavande.

Ett skissuppdrag av det slag som begärs i upphandlingen, kräver inläsning och lösning anpassad till de specifika krav gällande utställningarnas innehåll och målgrupp samt rumslig gestaltning. Det krävs kvalificerat arbete för att upprätta efterfrågade underlag. Vi bedömer att dessa underlag motsvarar en betydande och bärande del av uppdraget som handlar om formgivning av utställningen, vilket torde utgöra en inte obetydlig andel av själva uppdragets värde. Detta ska levereras i anbudet utan ersättning till anbudsgivarna.

Typiskt sett utvärderas detaljerade ritningsförslag inom ramen för projekttävlingar, vilka regelmässigt innefattar ersättning för upprättandet av ritningarna samt kräver mycket specifik kompetens för att säkerställa en korrekt utvärdering.

Beskrivningen av hur utvärderingen av inlämnat material ger ytterligare anvisning om vilken detaljeringsgrad i som förväntas av idéskisserna i anbudet:

- *Den ska tillsammans med det övergripande utställningsförslaget innehålla tillräckligt med innehåll för att vi ska kunna göra bedömning enligt upphandlingsdokumentets avsnitt 5.2.1*

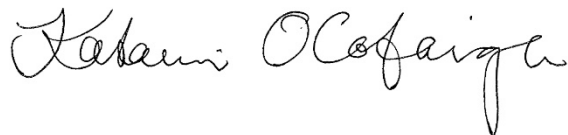
De utvärderingskriterier som anges bygger på att förslagen ska "uppfylla beställarens förväntningar", vilka förväntningar är inte beskrivet utan kan möjligen läsas ut ur det omfattande materialet – men det är inte tydligt hur bedömningen kommer att göras. Detta bryter mot den grundläggande transparensprincipen som innebär att samtliga anbudsgivare ska kunna tolka kriterierna lika. Det framgår inte heller om denna utvärdering kommer att göras på ett yrkesmässigt sätt, dvs av personer som har professionell erfarenhet av sådana bedömningar.

Vi ser också otydligheter när det gäller bedömningen av de referensuppdrag som ska lämnas in. Ni skriver att de ska bedömas efter hur väl "beställarens förväntningar" uppfylls, oklart om det är den beställare som projekten levererades till eller den beställare som är ansvarig för denna upphandling.

Utvärderingsmodellen som anges indikerar att denna upphandling bryter mot ytterligare två grundläggande principer för offentlig upphandling nämligen transparens och likabehandling.

Sammanfattningsvis menar Sveriges Arkitekter att denna upphandling bryter mot flera grundläggande principer för LOU. Risken för en överprövning är överhängande. Vi rekommenderar därför att föreliggande krav att utan ersättning inkomma med ovan angivna arbeten utgår till förmån för en sedvanlig bedömning av anbudsgivarens kompetens.

Med vänliga hälsningar,

Katarina O Cofaigh
katarina.ocofaigh@arkitekt.se
Upphandlingsstrateg